16/07/2019

Παρήγοροι λόγοι σ᾽ αυτούς που πενθούν για τον θάνατο αγαπημένων τους προσώπων

/ Γνώμες

Όταν επιστρέφει κανείς από την ξενιτιά στην πατρίδα του, είναι όλος ευφροσύνη και αγαλλίαση, επειδή έρχεται να δει τους συγγενείς και τους αγαπημένους του. Όταν βρίσκεται κανείς κλεισμένος σε σκοτεινή φυλακή και τον αφήσουν ελεύθερο, χοροπηδάει απ᾽ τη χαρά του, επειδή, από τον ζοφερό εκείνο τόπο της καταδίκης, βγήκε στο φως και βρήκε τη λευτεριά του. Και όταν ο ταλαιπωρημένος και θαλασσοπνιγμένος ναυτικός φτάνει στο λιμάνι, λυτρωμένος από τ᾽ άγρια κύματα και τους κινδύνους, νιώθει μεγάλη ανακούφιση, επειδή έφτασε στον προορισμό του και δεν φοβάται πια τίποτα.

Πικρή ξενιτιά, σκοτεινή φυλακή και άγρια θάλασσα είναι τούτη η ζωή, αδελφέ. Όσο βρισκόμαστε πάνω στη γη, έχουμε θλίψεις και βάσανα και στενοχώριες. Μόνο όταν, με του Θεού το θέλημα, πεθαίνουμε, τότε τελειώνει η ξενιτιά και η εξορία μας, τότε βγαίνει από τη φυλακή του σώματος η αθάνατη ψυχή μας, τότε πηγαίνουμε στο ποθητό λιμάνι της αναπαύσεως, «ένθα ουκ έστι πόνος, ου λύπη, ου στεναγμός, αλλά ζωή ατελεύτητος».

Όποιος, λοιπόν, πικραίνεται και λυπάται για τον βιολογικό θάνατο φίλου ή συγγενούς του, είναι ασύνετος. Όχι μόνο δεν πρέπει να λυπάται, αλλά και να χαίρεται, γιατί ο αγαπημένος του άφησε το χωμάτινο σώμα και αναχώρησε για τους ουρανούς, όπου θα ντυθεί ένα άλλο, αιώνιο και άφθαρτο. Αυτό ποθούσε ο

απόστολος Παύλος, όταν έλεγε: «Ξέρουμε πως, αν η επίγεια σκηνή που κατοικούμε, δηλαδή το σώμα, διαλυθεί, έχουμε στους ουρανούς κατοικία αιώνια, οικοδομημένη από τον Θεό κι όχι από ανθρώπινα χέρια. Γι᾽ αυτό τώρα στενάζουμε, περιμένοντας με λαχτάρα να ντυθούμε το ουράνιο σώμα μας» (Β΄ Κορ. 5:1-2). ΄Αλλοτε πάλι διακήρυσσε ότι γι᾽ αυτόν «το να ζει» σήμαινε «ζωή με τον Χριστό και το να πεθάνει ήταν κέρδος», και ότι φλεγόταν από την επιθυμία «να φύγει απ᾽ αυτόν τον κόσμο και να είναι μαζί με τον Χριστό» (Φιλιπ. 1:21, 23).

Έτσι αντιμετωπίζουν τον θάνατο οι αληθινοί Χριστιανοί: Σαν τέλος της απατηλής και αρχή της αυθεντικής ζωής, σαν τέλος του πολέμου και αρχή της ειρήνης, σαν τέλος του μόχθου και αρχή των βραβείων. Γιατί, λοιπόν, κλαις για τον θάνατο του γονιού σου ή του παιδιού σου ή του συντρόφου ή του φίλου σου;

Ίσως θα πεις ότι αυτό είναι μια φυσική εκδήλωση της ανθρώπινης ψυχής, που θλίβεται για το χωρισμό, και ότι από την αρχή του κόσμου οι άνθρωποι θρηνούσαν τους νεκρούς τους – όχι μόνο οι άπιστοι και ειδωλολάτρες, μα κι όσοι πίστευαν στον αληθινό Θεό. Πράγματι, όπως διαβάζουμε στη Γραφή, ο Αβραάμ θρήνησε τον θάνατο της Σάρας (Γεν. 23:2). Ο Ιωσήφ έκλαψε για τον θάνατο του πατέρα του Ιακώβ και πένθησε μαζί με όλη την Αίγυπτο για εβδομήντα ημέρες (Γεν. 5:1-3). Έκλαψαν και οι Εβραίοι για τον θάνατο του Μωυσή (Δευτ. 34:8). Μα κι αυτός ο Θεάνθρωπος Ιησούς δάκρυσε για τον νεκρό φίλο Του Λάζαρο (Ιω. 11:35). Τι σημαίνουν όλα τούτα τα περιστατικά;

΄Ακουσε, αδελφέ. Δεν είναι αμαρτία να κλάψεις και να πενθήσεις για τον αγαπημένο άνθρωπο που έχασες. Να κλάψεις όμως μετρημένα, συγκρατημένα, εύλογα και εύτακτα. Αυτό είναι φυσικό και ανθρώπινο. Γιατί ο θάνατος είναι ένας πρόσκαιρος χωρισμός. Μήπως κι όταν ένας συγγενής μας φεύγει για μακρινό ταξίδι, δεν κλαίμε που χωριζόμαστε; Ανάρμοστα όμως και αδικαιολόγητα είναι τ᾽ αστέρευτα δάκρυα, ο υπέρμετρος θρήνος, ο απελπισμένος οδυρμός και τ᾽ άλλα καμώματα πολλών, γυναικών κυρίως, που χτυπιούνται και δέρνονται και μοιρολογούν και τραβάνε τα μαλλιά τους... Τι πράγματα είν᾽ αυτά; Χριστιανοί είμαστε ή άπιστοι; Με την απόγνωση, που τόσο πληθωρικά εκδηλώνεις, άραγε τι κερδίζεις; Μήπως οικοδομείς εκείνους που σε βλέπουν; Ή μήπως – το κυριότερο – ωφελείς το νεκρό; Όχι. Κι εσύ αποδεικνύεσαι κενός, φιλόσαρκος, ολιγόπιστος, προσκολλημένος στη ματαιότητα. Και στους άλλους εμπνέεις τα ίδια αισθήματα, ενώ θα μπορούσες να τους διδάξεις με τη συμπεριφορά και τον καλό σου λόγο. Αλλά και στο νεκρό, που υποτίθεται ότι αγαπάς τόσο πολύ, δεν προσφέρεις τίποτα σε τούτη την κρίσιμη ώρα.

Αν ο αγαπημένος σου, πριν κοιμηθεί, εξομολογήθηκε με συναίσθηση και κοινώνησε με κατάνυξη, όχι μόνο δεν πρέπει να θρηνείς, αλλ᾽ απεναντίας να πανηγυρίζεις,

γιατί σώθηκε και θ᾽ αναστηθεί ολόλαμπρος όταν θα ξανάρθει ο Κύριος, για να ευφραίνεται αιώνια κοντά Του. Δεν έχεις παρά ν᾽ αγωνιστείς κι εσύ, πριν σ᾽ επισκεφθεί απρόσκλητα ο θάνατος, για να συνευφραίνεσαι μαζί του στον παράδεισο.

Αν ήταν πάλι αμελής κι έφυγε πνευματικά απροετοίμαστος, τα όψιμα δάκρυά σου δεν τον βοηθούν. Ούτε να τον αναστήσουν μπορούν, για να μετανοήσει, ούτε να τον σώσουν. Και τώρα, όμως, μπορείς να παρηγορήσεις και να βοηθήσεις την ψυχή του. Γιατί κανένας δεν μπορεί να προεξοφλήσει την κρίση του πολυεύσπλαχνου και απειράγαθου Θεού. ΄Αφησε, λοιπόν, τα δάκρυα και κάνε κάτι ουσιαστικό για το νεκρό. Πρώτα-πρώτα, να προσεύχεσαι ακατάπαυστα για την άφεση των αμαρτιών του. Κι έπειτα, να κάνεις ελεημοσύνες και αγαθοεργίες για την ανάπαυσή του, να δίνεις προσφορές σε εκκλησίες και μοναστήρια για να μνημονεύουν τ᾽ όνομά του στις θείες λειτουργίες, να καλείς ιερείς για να του διαβάζουν μνημόσυνα και τρισάγια. Έτσι δεν ωφελείς μόνο την ψυχή του κεκοιμημένου, αλλά και τον εαυτό σου. Γιατί, όπως γράφει στο «Τριώδιον» ο όσιος Νικηφόρος ο Ξανθόπουλος, με πολλές πατερικές αποδείξεις, «Τα μνημόσυνα, οι ελεημοσύνες και οι λειτουργίες που γίνονται για τους κεκοιμημένους προξενούν σ᾽ αυτούς μεγάλη ωφέλεια και ανάπαυση». Αλλά «κι εκείνος που κάνει τούτες τις προσφορές για τους κεκοιμημένους έχει μισθό από τον Θεό, για την αγάπη που δείχνει προς τους συνανθρώπους του, όπως ακριβώς κι εκείνος που αλείφει με άρωμα τον πλησίον του, ευωδιάζει πρώτα-πρώτα ο ίδιος».

Να, λοιπόν, τι πρέπει να κάνεις, αντί να θρηνείς ανώφελα. Και πέρα απ᾽ αυτά, ο θάνατος του άλλου ας γίνει αφορμή να μελετήσεις σοβαρά τη ματαιότητα του κόσμου τούτου, να σκεφτείς ότι ίσως σήμερα κιόλας θα τον αφήσεις κι εσύ για πάντα, αιφνίδια και απροσδόκητα, κι έτσι να μετανοήσεις και να διορθώσεις το φρόνημα και την πολιτεία σου. Επίσης, αν έχεις φίλο ή γνωστό που πλησιάζει στον θάνατο, μη διστάσεις να τον συμβουλέψεις σχετικά. Πρότρεψέ τον να εξομολογηθεί με καθαρότητα και συντριβή, να κοινωνήσει τα άχραντα Μυστήρια, να ετοιμαστεί όπως πρέπει για τη μεγάλη συνάντηση με τον Κύριο. Μ᾽ αυτόν τον τρόπο θα συμβάλεις στη σωτηρία ενός ανθρώπου, η αποβίωση του οποίου δεν θα είναι θάνατος, αλλά ζωή, ζωή νέα και αιώνια.

(Πηγή: Πώς θα σωθούμε, Ιερά Μονή Παρακλήτου, 2000)